

คุณภาพชีวิตของทารกคลอดก่อนกำหนด
QUALITY OF LIFE OF PRETERM INFANTS

ศุภมาส ธีระกุล

จาก

ภาควิชาโรคเด็ก ม.มหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2540

ISBN 974 - 588 - 834 - 6

สงวนลิขสิทธิ์

๑๗

๙๘๖๓๖

๒๕๔๐

Copyright by Mahidol University

ชื่อวิทยานิพนธ์ คุณภาพชีวิตของทารกคลอดก่อนกำหนด
 ผู้วิจัย สมศิริ อัทธเสรี
 ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลแม่และเด็ก)
 คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พรศรี ศรีอัญญาพร วท.บ.(พยาบาล), ค.ม.(วิจัยทางการศึกษา)

พองคำ ทิลกสกุลชัย วท.บ.(พยาบาล), วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์),
 Ph.D. (Nursing)

ธรรณี โคละทัต พ.บ., ว.ว.(กุมารเวชศาสตร์),
 Fellowship in Neonatology

วันที่สำเร็จการศึกษา 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2540

บทคัดย่อ

คุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทารกคลอดก่อนกำหนด การที่ทารกคลอดก่อนกำหนดได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานในด้านโภชนาการ ภูมิคุ้มกันโรค การดูแลเมื่อเจ็บป่วย และเลี้ยงดูทารกให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง จะช่วยให้ทารกคลอดก่อนกำหนดเหล่านี้มีคุณภาพชีวิตที่ดี การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของทารกคลอดก่อนกำหนดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของทารกคลอดก่อนกำหนด กลุ่มตัวอย่าง คือ ทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีอายุ 6 เดือน ซึ่งมารดาพมารับบริการตรวจสุขภาพ ณ คลินิกทารกคลอดก่อนกำหนดและ/หรือคลินิกเด็กดี ของโรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี วชิรพยาบาล และศูนย์บริการสาธารณสุข 30 จำนวน 110 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบประเมินน้ำหนัก ส่วนสูง ระดับพัฒนาการ และประวัติการเจ็บป่วยหลังจากออกจากโรงพยาบาลของทารกคลอดก่อนกำหนด แบบสัมภาษณ์การได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของทารกคลอดก่อนกำหนด และแบบสอบถามความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรของมารดา วิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุครรภ์ระหว่าง 32 - 36 สัปดาห์ น้ำหนักแรกเกิดระหว่าง 1,500 - 1,999 กรัม คะแนน Apgar scores 7 - 10 เมื่อ 5 นาที ภายหลังเกิด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ภาวะหายใจลำบาก ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ ภาวะติดเชื้อ ภาวะซีด ภาวะ NEC ภาวะ BPD ภาวะชัก แต่มีระดับbilirubinในเลือดสูง

ได้รับการส่องไฟ โดยมีระยะเวลาในการอยู่ในโรงพยาบาล 1 - 15 วัน และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 58.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของทารกคลอดก่อนกำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สภาวะภายหลังคลอดของทารกคลอดก่อนกำหนด ความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรของมารดา และรายได้ของครอบครัว ($r = -.2958, .4215, .2572$ ที่ระดับ .001, .01, .001 ตามลำดับ) ส่วนอายุ ระดับการศึกษา อาชีพของมารดา และลักษณะของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของทารกคลอดก่อนกำหนดอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่ามารดาส่วนใหญ่มีความรู้ไม่ถูกต้องในเรื่อง ชนิดของภูมิคุ้มกันโรค อาหารเสริมสำหรับทารกอายุ 6 เดือน การดูแลเมื่อทารกเจ็บป่วย และมารดาตอบสนองความต้องการพื้นฐานของทารกไม่ถูกต้องในเรื่อง การได้รับนมมารดาตั้งแต่แรกเกิดถึง 4 เดือน การได้รับอาหารเสริมสำหรับทารกอายุ 6 เดือน การรักษาความสะอาดช่องปากของทารก และการได้รับการสนับสนุนในการเลี้ยงดูจากบิดา

ผลการวิจัยครั้งนี้จึงมีข้อเสนอแนะว่าพยาบาลควรส่งเสริมให้ทารกคลอดก่อนกำหนดมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยให้คำแนะนำแก่มารดาให้มีความรู้ในเรื่องการให้นมมารดา การให้อาหารเสริม การรักษาความสะอาดของช่องปาก ภูมิคุ้มกันโรค การให้บิดามีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตร ในการให้คำแนะนำดังกล่าวให้พิจารณาถึง สภาวะภายหลังคลอดของทารกคลอดก่อนกำหนด ความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรของมารดา และรายได้ของครอบครัว

Thesis Title Quality of Life of Preterm Infants
 Name Somsiri Athaseri
 Degree Master of Nursing Science (Maternal and Child Nursing)

Thesis Supervisory Committee

Pornsri Sriussadaporn, B.Sc. (Nursing), M.Ed.

Fongcum Tilokskulchai, B.Sc. (Nursing), M.Sc., Ph.D. (Nursing)

Thrathip Kolatat, M.D., Dip. Thai Board of Ped.,
 Fellowship in Neonatology

Date of Graduation 26 May B.E. 2540 (1997)

Abstract

Good quality of life is essential for preterm infants. The quality of life of preterm infants depends upon appropriate response of the infant's basic minimal needs i.e. nutrition, immunization, caring during illness and appropriate child-rearing. The purpose of this study was to investigate the quality of life of preterm infants and factors related to their quality of life. The sample was comprised of 110 premature infants at 6 months of age who attend the Preterm Infants Clinic and/or Well-Baby Clinic of Siriraj Hospital, Somdejprapinklao Hospital, Vajira Hospital, Phramongkutklao Hospital, Queen Sirikij National Institute of Child Health and Public Health Center 30. Data were collected by assessing weight, height, developmental status and auditing history of illness as well as infants' condition. Infants' mothers were also interviewed regarding child - rearing knowledge and response to basic minimal needs of infants. Data were analyzed by using Pearson's product moment correlation coefficient.

The result revealed that most of sample were 32 - 36 weeks of gestational age. Birth weight was between 1,500 - 1,999 grams and Apgar scores was 7 - 10 at 5 minutes without complication such as respiratory distress, hypoglycemia, sepsis, anemia, NEC, BPD, seizure except hyperbilirubinemia with photo therapy. Duration of hospitalization was approximately 1 - 15 days and reach a good quality of life 58.2 percent.

There were significant correlation between infants' condition, child-rearing knowledge and family income with quality of life of preterm infants ($r = -.2958, .4215, .2572$ $P > .001, .01,$

.001 respectively). There were no significant correlation between age, education, occupation and family characteristic ($P > .05$). There were points regarding child-rearing knowledge mothers did not possess correctly i.e. immunization, food supplement at 6 months and appropriate care during illness. In addition, some mothers responded to some items of basic minimal needs inappropriately for instance breast feeding, food supplement at 6 months, oral hygiene and paternal support.

From the results of this study the researcher suggested that nurses need to promote quality of life of preterm infants by providing information and knowledge to mothers about breast feeding, food supplement, oral hygiene, immunization and paternal support. Appropriate suggestions were made based on infants' condition, child-rearing knowledge of infants and family income.